

หลักสูตรการเรียนรู้เพื่อตนเอง ด้านการประกอบอาชีพและการพัฒนาอาชีพ

หลักสูตร การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมือง จำนวน 20 ชั่วโมง

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ.....

ความเป็นมา

การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมืองมีจุดเริ่มต้นจากการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทอผ้าและการย้อมสีธรรมชาติของบรรพบุรุษมาพัฒนาต่อยอดให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน เดิมทีผ้าพื้นเมืองถูกผลิตขึ้นเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การนุ่งห่ม การประกอบพิธีกรรมและเป็นเครื่องแสดงอัตลักษณ์ของแต่ละชุมชน ต่อมาเมื่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลง รวมทั้งความต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้น ชุมชนจึงเริ่มนำผ้าพื้นเมืองมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้

การแปรรูปผ้าพื้นเมืองไม่เพียงเป็นการตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการผลิตกระเป๋า หมวก ผ้าพันคอ รองเท้า ของใช้ในบ้าน ของที่ระลึก และผลิตภัณฑ์แฟชั่นร่วมสมัย โดยมีการผสมผสานภูมิปัญญาดั้งเดิมเข้ากับการออกแบบสมัยใหม่ ทำให้ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์ สวยงาม และสามารถแข่งขันในตลาดได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ในปัจจุบัน ภาครัฐและเอกชนได้เข้ามาส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมืองผ่านโครงการต่าง ๆ เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) การอบรมด้านการออกแบบ การตลาด และการจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ ส่งผลให้ผ้าพื้นเมืองได้รับการยอมรับในวงกว้าง และกลายเป็นสินค้าที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น

นอกจากการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนแล้ว การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมืองยังมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาการทอผ้า การย้อมสีธรรมชาติ และลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ให้คงอยู่กับสังคมไทย อีกทั้งยังช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพ และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน จึงนับเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาชุมชนควบคู่ไปกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบไป

หลักการของหลักสูตร

1. ส่งเสริมการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยนำองค์ความรู้ด้านการทอผ้าพื้นเมือง ลวดลาย และเทคนิคดั้งเดิมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับยุคสมัย

2. พัฒนาความรู้และทักษะอาชีพ ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการแปรรูปผ้าพื้นเมือง เป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย สามารถนำไปประกอบอาชีพหรือสร้างรายได้เสริมได้
3. เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Learning by Doing) โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติทุก ขั้นตอน ตั้งแต่การเลือกวัสดุ การออกแบบ การตัดเย็บ การตกแต่ง และการพัฒนาผลิตภัณฑ์
4. พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถออกแบบและสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ ทันสมัย ตอบสนองความต้องการของตลาด และเพิ่มมูลค่าให้กับผ้าพื้นเมือง
5. ส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ ให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านการบริหารจัดการต้นทุน การกำหนดราคา การบรรจุภัณฑ์ การสร้างแบรนด์ และการตลาดทั้งแบบออฟไลน์และออนไลน์
6. ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงการใช้วัสดุ อย่างมีประสิทธิภาพ การลดของเสีย และการนำเศษผ้ามาใช้ประโยชน์ให้เกิดมูลค่าเพิ่ม
7. สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพ การสร้างเครือข่ายการผลิต และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อสร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน

จุดมุ่งหมาย

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผ้าพื้นเมือง ประวัติความเป็นมา คุณค่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น และของผ้าพื้นเมืองในด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคม
2. มีทักษะในการแปรรูปผ้าพื้นเมือง สามารถเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการออกแบบ ตัดเย็บ และสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมืองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
3. สามารถผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ ผลิตภัณฑ์ให้มีความสวยงาม ทันสมัย และตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค
4. สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผ้าพื้นเมือง โดยนำผ้าพื้นเมืองมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย เช่น กระเป๋า เสื้อผ้า ของที่ระลึก ของใช้ในครัวเรือน และผลิตภัณฑ์แฟชั่น
5. มีความรู้ด้านการประกอบอาชีพและการตลาด สามารถคำนวณต้นทุน กำหนดราคา วางแผนการผลิต บรรจุภัณฑ์ และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้
6. สามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการสร้างอาชีพและรายได้ ให้แก่ตนเอง ครอบครัว และชุมชน อันนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา จำนวน 20 ชั่วโมง

ภาคทฤษฎี 5 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ 15 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการ การเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1.	ความรู้พื้นฐานวัสดุ อุปกรณ์ และอัตลักษณ์ผ้าพื้นเมือง	เข้าใจลักษณะผ้าพื้นเมืองและเลือกเครื่องมือได้	- ประเภทของผ้าพื้นเมืองและการเลือกผ้าให้เหมาะสมกับชิ้นงาน - อุปกรณ์ เข็ม ด้าย ซิป สายกระเป่า และอุปกรณ์ตกแต่งต่าง ๆ - การวิเคราะห์ลวดลายผ้าท้องถิ่นเพื่อนำมาเล่าเรื่อง (Storytelling)	- วิทยากรบรรยายและยกตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น - สาธิตวิธีการเลือกวัสดุให้เหมาะสมกับชิ้นงาน - ระดมสมองวิเคราะห์อัตลักษณ์ผ้าพื้นถิ่น	2 ชั่วโมง	
2.	การออกแบบและการสร้างแบบ	สามารถสร้างแบบที่เป็นมาตรฐานได้	- การวาดแบบกระเป่าถือ พวงกุญแจในรูปแบบต่างๆ - เทคนิคการวางผ้าเพื่อหลบลายหรือเน้นลายเด่น - การออกแบบผลิตภัณฑ์ของใช้ในบ้าน (เช่น กระเป่าเงิน ของใส่โทรศัพท์)	- สาธิตการวาดแบบลงกระดาษแข็งและการเผื่อเย็บ - ปฏิบัติ ผู้เรียนลงมือวาดแบบและตัดผ้าตามชิ้นงานต่างๆ ได้ - ฝึกจัดวางลวดลายผ้าให้เกิดความสวยงามร่วมสมัย	1 ชั่วโมง	3 ชั่วโมง

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์ การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการ การเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
3.	เทคนิคการตัดเย็บ และการประกอบ ชิ้นงาน	สามารถตัดเย็บงาน ได้อย่างถูกต้องและ เรียบร้อย สวยงาม	1. เทคนิคการเย็บพวง กุญแจ (ยัดใย สังเคราะห์) 2. การเย็บกระเป๋าและ การติดซิปป 3. การเย็บขอบผ้าและ การทำป้ายสำเร็จรูป 4. เทคนิคการประกอบ ชิ้นงานซับในและการ เสริมความแข็งแรง ของกระเป๋า	1. วิทยาการสาธิตทีละ ขั้นตอนอย่างละเอียด 2. ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ในเรื่องการเย็บ ประกอบชิ้นงาน ตามลำดับ 3. ตรวจสอบคุณภาพงาน เย็บ (QC) เป็นรายบุคคล	1 ชั่วโมง	10 ชั่วโมง
4.	การตลาด การคิด ต้นทุน กำไร และ การสร้างแบรนด์	สามารถสร้าง มูลค่าเพิ่มและวัดผล สำเร็จได้	1. การคิดต้นทุน กำไร 2. ช่องทางการขายใน ชุมชนและการขาย ออนไลน์ 3. การถ่ายภาพ ผลิตภัณฑ์และการ สร้างคอนเทนต์ โปรโมทสินค้าท้องถิ่น	1. วิทยาการสรุปและ อธิบายเพิ่มเติมจาก ชิ้นงานของผู้เรียน และ การตั้งราคาขายใน แต่ละชิ้นงาน 2. ฝึกปฏิบัติถ่ายภาพสินค้า ด้วยสมาร์ทโฟน 3. นำเสนอผลงาน	1 ชั่วโมง	2 ชั่วโมง

สื่อการเรียนรู้

1. ศึกษาจากเอกสาร/ใบความรู้/สื่ออิเล็กทรอนิกส์
2. ตัวอย่างชิ้นงาน
3. ฝึกปฏิบัติ

การวัดผลประเมินผล

1. ประเมินความรู้ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติจากการสอบถาม แบบทดสอบ การสังเกต การมีส่วนร่วม
2. ชิ้นงาน /ผลงาน

เกณฑ์การจบหลักสูตร

1. ผู้เรียน/ผู้ฝึกอบรมมีเวลาเรียนรู้และฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. ผู้เรียน/ผู้ฝึกอบรมมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. ผู้เรียน/ผู้ฝึกอบรมมีชิ้นงานผ่านเกณฑ์ประเมินตามมาตรฐานและคุณภาพ

ลงชื่อ.....ผู้เขียนหลักสูตร
(.....)

ลงชื่อ..... ผู้เห็นชอบหลักสูตร
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติหลักสูตร
(.....)

ผู้อำนวยการ สกร.ระดับอำเภอ.....